

Å kjenne sin historie, er vår beste livsforsikring.

Trenger Ullensaker et nytt museum?

Svaret er **ja, av mange grunner**, - f.eks. av samme grunn som vi har en skole i et moderne samfunn. Vi trenger kunnskap for å overleve som sivilisasjon.

Men vi trenger ikke et museum for enhver pris. Det må oppleves som viktig, som noe vi trenger, som begeistrer!

Museet skal bidra til at stedet og området gis identitet, - at folket i bygda og deres besøkende kan oppnå å få et godt inntrykk av områdets mange faser av utvikling.

Hvilken betydning har området hatt i lokal, regional, nasjonal og global utvikling, - alt sett en sammenheng?

Et unikt museum.

Et nytt museum i Ullensaker må, for å forsvare sin plass, gi oss viktig kunnskap.

I vår levetid har Ullensakers befolkning, Norges befolkning, verdens befolkning, blitt mangedoblet. Men befolkningsvekst og folkevandringer er ikke noe nytt, og i Ullensaker er denne utviklingen spesielt interessant, - helt fra da et flere tusen meter tykt islag over Skandinavia og Ullensaker begynte å smelte, fra de første jegerne og sankerne kom vandrende da isen trakk seg tilbake, - til dagens Ullensaker med symbolet på moderne folkevandring, Oslo lufthavn Gardermoen, og en befolkning bestående av 34% innvandrere eller barn av innvandrere.

Vår undervurderte, unike perle, Raknehaugen.

I Ullensaker har vi Nord-Europas største gravhaug; reist på slutten av folkevandringstida, i år 552, ca. 250 år før den historiske perioden de fleste kjenner til, vikingetida.

Det har blitt forsket overraskende mye på folkevandringstida i Ullensaker.

Da professor emeritus i arkeologi, Anders Hagen, skrev sin store bok om arkeologiens historie i Norge (1997), lot han et bilde av Raknehaugen pryde bokens forside. Historiens innledende og avsluttende kapitler handler om Raknehaugen, og boken har fått tittelen «Gåten om kong Raknes grav: Hovedtrekk i norsk arkeologi».

Det kan skrives mye spennende om Raknehaugen, men et interessant poeng er at den ble bygget etter en gravhaugstradisjon som man kjenner fra området rundt Svartehavet. Hvordan kan det ha seg at en slik «kurgan», gravhaug, den eneste i Norge, ble bygget på Hovin, ved Jessheim?

Kon-Tiki museet - en publikumsmagnet!

Thor Heyerdahl har stått bak flere verdenskjente forskningsprosjekter. Hans forskning var og er meget kontroversiell, men han ble æresdoktor ved Universitetet i Oslo og medlem av Det Norske Videnskapsakademi. Han nådde i en helt enestående grad frem til et stort og bredt publikum, og står bak et av Norges mest besøkte museer, Kon-Tiki Museet. Hans siste prosjekt var å ta de første to sidene i Snorres kongesagaer på alvor; han ville forske på om folkevandringer fra steppene i dagens Ukraina og Russland til Skandinavia og Romerike, som det bl.a. står om i Snorres kongesagaer, var basert på virkelige hendelser.

Kan det ha utvandret et folk hit fra Svartehavet, som gjorde et slikt inntrykk på den innfødte befolkning, at den begynte å dyrke dem som guder?

Et museum med forskningsplasser.

Ny DNA-forskning har nylig bekreftet at det var stor innvandring fra nettopp dette området. Flere forskere og historikere bekrefter nå at opprinnelsesmytene om æsene som kom og blandet seg med vanene er basert på virkelige hendelser.

Guden Ullr var en slik blanding mellom folk i norrøn mytologi, og ble dyrket over et stort område der vanene holdt til. Forskning stiller spørsmål ved gamle sannheter. Spennende spørsmål skaper ikke bare spennende forskning, men kan også skape spennende museer.

Spørsmål skaper interesse; det er et pedagogisk triks helt tilbake til Sokrates. Athen er stedet for gresk mytologi, Roma for romersk mytologi.

Kan Ullensaker bli stedet for norrøn mytologi? Og da ikke bare for turister og skoleelever, men også for forskere?

Kan vi skape et museum som samarbeider nært med flere institutter ved Universitetet i Oslo, et museum som tilbyr stipendiatplasser, et museum som spesialiserer seg på konsekvenser av folkevandringer før og nå?

Folkevandringsmuseet

Ullensakers politikere valgte å la guden Ullr pryde vårt kommunevåpen. Navnet på vår kommune minner oss hele tiden om vår tilknytning til norrøn mytologi. Og professor Anders Hagen plasserte Raknehaugen sentralt i sin bok om norsk arkeologihistorie.

Raknehaugen og Ullensaker museum kan på en naturlig måte knyttes til norrøn mytologi. Men Ullensaker museum har også potensiale til å knytte det lokale til det nasjonale og internasjonale gjennom flere tusen år med spennende historie

Dagens Ullensaker, «midt i verden, 7 timer fra New York», som det lokale næringsliv reklamerte med for noen år siden, er et levende eksempel på konsekvenser av folkevandringer.

To nye imponerende, religiøse bygg, St. Gudmund katolske kirke og Lien Hoa Dao Trang Buddhist tempel, og flere ikke så omfattende «religiøse» arenaer i området er tydelige bevis på en verden i endring.

Sett fra et folkevandringsperspektiv, kan museet «fortelle om» da verden kom til Ullensaker, igjennom f.eks.

- om militær tilstedeværelse i nærmere 300 år, helt fra 1740,
- om Trandumskogen, 2. verdenskrig og nazistenes «Lebensraum»,
- om skandinaviske romanifolk, de reisende,
- om popmusikken og Barry Matheson,
- om Cirkus Arnardo og tidligere Sirkus Norbeck,

eller

- utvikling av militær flyplass og senere landets hovedflyplass
- om urbanisering, handel og handel, flytting til byen, og utviklingen av denne
- om utvandringen til Amerika

eller

- kanskje et eget «Terje Tvedt-rom», Ullensakers internasjonalt kjente forsker med spennende teorier om vannveier og den industrielle revolusjon, som leder oss videre til industrialiseringen i Norge, Charles King og bygging av Hovedbanen over Romerikssletta mellom Oslofjorden og Mjøsa

på 1850-tallet, industrieventyret i Kværndalen og sagbruk ved Krokfoss. Og om Glomma/ Vormavassdragets mulige betydning for dannelsen av Raumarike.

Ullensaker kan i mange sammenhenger vurderes å ha vært et vesentlig vegkryss både nord/syd og mot øst.

Som navet i et hjul.

Ullensakers politikere har vedtatt et sentrumsnært museum. Men museet er ment også å inspirere til å besøke bl.a. Raknehaugen, Trandumskogen (med kanskje etterhvert Vebjørn Sands «Roseslottet»), Flymuseet og SAS-museet på Gardermoen, Furuå, ravinelandskapet og minnelunden ved flyplassen, tallrike gravfelt fra yngre jernalder/ vikingtid, andre lokale kulturminner og landskapsvernområder, - og kanskje også kulturarrangementer som Global Gathering og Jessheims restauranter med mat fra hele verden!

Ullensaker museum må bli noe nytt - og interessant!

Uansett hva det er mulig å etablere, vil du ved å sette av et par timer en onsdag kveld, få ytterligere innsikt i bygdas opprinnelse og historie.

Målet er å presentere en mulig ambisjon for et aktuelt museum. Kulturrådet og Historielaget er opptatt av å visualisere mulighetene.

Onsdag 5. februar, kl 18.30, vil det bli arrangert et møte på Jessheim bibliotek for alle interesserte.

Ressurspersoner inn i møter er Unn Pedersen og Sturla Ellingvåg.

Arkeolog Unn Pedersen er førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo og har særlig forsket på teknologi, håndverk, urbanisering, økonomi og kjønn i jernalderens Skandinavia. Hun har blant annet deltatt i utgravningene av Kaupang i Skiringssal, Norges første by. Pedersen har gitt ut tre barnebøker om vikingtiden og én om folkevandringstiden, og var sentral i etableringen av Norgeshistorie.no, et kvalitetssikret nettsted for historie og forhistorie.

Sturla Ellingvåg er bokaktuell med «12 000 år med norsk historie» på Kagge forlag, og meget opptatt av folkevandringers betydning i tidlig norsk historie. Ellingvåg er blant annet opptatt av hvordan bruk av DNA forskning kan bidra med ny kunnskap.

Arrangører er Ullensaker Kulturråd i samarbeid med Ullensaker Historielag.